

KLIMAATMARS 2026 — Eisen

"De Klimaatmars - Iedereen gaat" staat voor meer dan een slogan. We komen op straat met concrete eisen aan de politici die vandaag beslissingen nemen over onze toekomst. Na een zomer van extreme hitte, droogte en natuurbranden roept de Klimaatcoalitie op tot een Belgisch klimaatbeleid dat mensen beschermt, fossiele energie afbouwt en investeert in een rechtvaardige transitie — in België én internationaal.

De energiecrisis als gevolg van het conflict in de Straat van Hormuz maakt bovendien opnieuw duidelijk hoe kwetsbaar we zijn zolang we afhankelijk blijven van olie en gas. Elke tiende graad telt, en dus telt elke geïnvesteerde euro. Want niets doen wordt uiteindelijk duurder dan handelen. De financiële middelen zijn er, als politici ervoor kiezen ze in te zetten. En een uitstap uit fossiele brandstoffen is onvermijdelijk als we een leefbare planeet willen — maar die transitie moet rechtvaardig zijn en sociale ongelijkheden verkleinen.

1. Meer middelen voor klimaatbeleid: belast fossiele winsten en bouw fossiele subsidies af

Fossiele bedrijven boeken sinds begin 2026 recordwinsten als gevolg van de oorlog in de Straat van Hormuz, terwijl Belgische gezinnen met hogere energieprijzen worden geconfronteerd. Voor Shell, BP, TotalEnergies, Eni, Orlen, Repsol, OMV en Moeve gaat het samen om 7,5 miljard euro aan buitensporige winsten. België moet ervoor zorgen dat een deel daarvan terugvloeit naar de samenleving, onder meer via een permanente belasting op die winsten.

Tegelijk blijven fossiele subsidies oplopen: in 2024 bedroegen ze in België al meer dan 15 miljard euro. Die subsidies benadelen schone alternatieven en houden het gebruik van petroleum, benzine, stookolie en fossiel gas in stand.

In tijden van besparingen is dat niet houdbaar. Arizona moet fossiele subsidies afbouwen volgens een concreet en tijdgebonden plan en de vrijgekomen middelen inzetten voor klimaatoplossingen.

2. Breng natuur terug in de stad en op het platteland

De voorbije zomer maakte opnieuw duidelijk hoe belangrijk natuur en groen zijn voor onze gezondheid en leefomgeving. Bomen en groen zorgen voor verkoeling en schaduw en maken onze omgeving weerbaarder tegen de gevolgen van klimaatverandering. Toch ontbreekt toegankelijke natuur nog altijd in veel wijken en staat bestaande natuur onder druk.

De Klimaatcoalitie vraagt daarom dat overheden het recht op natuur en groen garanderen via de 3-30-300-regel: elke inwoner moet vanuit de woning minstens drie bomen kunnen zien, elke wijk moet minstens 30% boomkroonbedekking hebben en iedereen moet op maximaal 300 meter van een groenzone wonen.

Daarnaast moeten overheden investeren in de bescherming en het herstel van minstens 30% van ons grondgebied, zowel op land als op zee. Natuur is geen luxe, maar een basisvoorwaarde voor een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.

3. Zorg voor een rechtvaardige transitie waar iedereen in mee kan

België heeft vandaag geen duidelijke strategie voor een rechtvaardige transitie. Dat is een probleem. Mensen die het minst bijdragen aan de klimaatcrisis, zoals mensen in armoede, worden vaak het hardst geraakt door de gevolgen ervan.

De transitie naar een klimaatneutrale samenleving mag bestaande ongelijkheden niet vergroten. Ze moet net nieuwe kansen creëren en ervoor zorgen dat iedereen mee kan. Dat vraagt niet alleen sociaal rechtvaardig klimaatbeleid, maar ook de actieve betrokkenheid van groepen die vandaag te vaak niet aan tafel zitten.

Overheid, bedrijven, vakbonden, werknemers, academici en middenveld moeten daarom samen een bindend transitiekader uitwerken. Dialoog en begeleiding moeten daarbij de basis vormen voor de reconversie van sectoren die vandaag afhankelijk zijn van fossiele energie. De kennis en vaardigheden die werknemers vandaag inzetten, moeten zoveel mogelijk kunnen worden meegenomen naar de jobs en sectoren van morgen.

4. Help mensen en bedrijven loskomen van fossiele energie

De crisis in de Straat van Hormuz toont opnieuw hoe kwetsbaar onze economie en huishoudens zijn zolang we afhankelijk blijven van olie en gas. Het huidige beleid faciliteert de uitstap uit fossiele brandstoffen nog onvoldoende. Wie vandaag afhankelijk is van gas of petroleum, ziet de facturen stijgen — en voor mensen in kwetsbare situaties weegt dat het zwaarst.

Of het nu gaat om wonen, mobiliteit, landbouw of bedrijven: overheden moeten mensen en bedrijven actief ondersteunen bij de omslag. Dat betekent onder meer investeren in de renovatie van gebouwen via premies of renteloze leningen, duurzame alternatieve verwarming toegankelijk maken, agro-ecologie ondersteunen en toegankelijk maken, en actieve en collectieve mobiliteit versterken.

Tegelijk moet elektriciteit uit hernieuwbare bronnen de centrale pijler worden van onze energievoorziening. Dat vraagt een uitbreiding van de offshore windcapaciteit, een sterker elektriciteitsnet en de uitbouw van coöperatieve energiemodellen. Pas wanneer die alternatieven voldoende beschikbaar zijn, kunnen we de oude en inefficiënte gascentrales geleidelijk sluiten.

Dit is ook wat de rechtvaardigheid vereist. In de Klimaatzaak bevestigde het Hof van Beroep van Brussel dat de Belgische regeringen hun uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 55% moeten verminderen. Toch zijn de Belgische emissies de voorbije jaren opnieuw gestegen, onder meer omdat de inspanningen in de bouw- en mobiliteitssector onvoldoende zijn uitgevoerd.

5. Werk samen op wereldschaal

De klimaatcrisis vraagt om internationale samenwerking. Als rijk land met een groot historisch aandeel in de wereldwijde uitstoot draagt België mee verantwoordelijkheid voor de klimaatcrisis. Tegelijk kan ons land, door coalities te bouwen, internationaal meer gewicht in de schaal leggen dan zijn omvang doet vermoeden.

De Klimaatcoalitie vraagt daarom dat België toetreedt tot het initiatief voor een Fossiele Brandstoffenverdrag en zich inzet voor een einde aan de verdere uitbreiding van fossiele projecten die de intensiteit, frequentie en duur van bosbranden, hittegolven en overstromingen verder doen toenemen.

In 2025 bevestigde het Internationaal Gerechtshof bovendien dat staten de plicht hebben om samen te werken om klimaatverandering aan te pakken. Die internationale samenwerking moet ook financieel geloofwaardig zijn. Landen met lage inkomens hebben dringend middelen nodig voor zowel emissiereductie als aanpassing aan klimaatverandering. Tegelijk wordt in België bespaard op internationale samenwerking. Klimaatfinanciering is noodzakelijk om landen met minder middelen in staat te stellen hun klimaatverplichtingen waar te maken.

Op COP31 in Turkije verwachten we daarom dat België met een sterke positie aan de onderhandelingstafel plaatsneemt, met als doel de wereldwijde emissiecurve drastisch naar beneden te halen. Dat vraagt ook een sterke Europese en Belgische inzet: de Europese Unie moet eerst een ambitieus klimaatdoel voor 2035 vastleggen, en België moet zijn internationale klimaatfinanciering verhogen tot minstens 500 miljoen euro per jaar.